

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhiepiscopice Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Limba de comandă.

Sibiu, 26 Iulie n.

Ne vine să credem, că mulți dintră gazetarii și politicienii magiari (înțelegem pe cei de a doua mână) nu cunosc, ori se fac că nu cunosc deosebirea între limba de comandă și limba de regiment la armată. Și vai, mare e deosebirea. Sub limba de comandă se înțeleg cele 60—70 cuvinte în cari se cuprind poruncile mai marilor, indicând că soldații ce mișcări au să facă? Cuvintele acestora sunt astăzi nemțești, pentru că așa află Monarchul că e bine și de folos pentru ca armata austro-ungară se treacă de armată tare și unitară. Ca mâne însă pot să fie ungurești, dacă Monarchul va crede că pentru restabilirea ordinii în țară e bine să facă Magiarilor această concesie.

Pentru săténul simplu de la țară, care nu e nici Neamț, nici Ungur, și care nu cunoște de cât limba maicei sale, cele 60—70 cuvinte în cari se face comanda la miliție sunt tot atât de străine astăzi când sunt germane, cum străine vor fi mâne, dacă vom ajunge vremile să le vedem schimbate în cuvinte ungurești. Este deci cu totui neînțeleasă îngrășirea, că prin introducerea limbii magiare cu limba de comandă la trupele recrutate din Ungaria naționalitățile nemagiare vin atacate în drepturile lor naturale, și că li se periclită limba, pentru că dacă limba germană de până astăzi nu li-a putut stîrbî dreptul de a și folosi limba lor maternă, nu li va pute stîrbî nici limba magiară de mâne, când în această limbă se va face comanda în armată. Dacă n'a germanizat pe nime limba germană de comandă, nu va magiarisa pe nime nici limba ungurească, când va ajunge să fie ea limbă de comandă.

Cu alte cuvinte, facă-se comanda în armată în ori-ce limbă, chiar în cea chineză, nu e nici o primejdie de desnaționalizare; și politicienii magiari dau slab testimoniu elementului ungu-

resc din armată, când motivează cerea de a fi introdusă limba ungurească ca limbă de comandă, cu aceea, că Ungurilor le este greu să învețe comanda nemțescă! Fărte mărginit la minte trebuie să fie recrutul care în două luni, nu mai mult, nu cunoște perfect de bine înțelesul celor 60—70 cuvinte de comandă. Numai explicarea să i-se facă așa, ca să le înțelegă. Și asta e, ce se numește limba de regiment. Adecă limba care o vorbesc soldații din regiment, dacă nu toți, apoi covârșitoarea majoritate, și în care li-se face instruirea.

Limba această nu se poate stabili în mod nefiresc, așa de exemplu, că se decretă prin ordin preînalt că la cutare regiment alta are să fie limba de instrucție a soldaților nu cea vorbită de elementul din care e compus acel regiment, pentru că în cazul acesta chaosul și confuzia e gata. Nu se va prinde de nimeni înțelesul cuvintelor de comandă, și vom ave o armată neinstruită, nepregătită pentru vremi grele de luptă. Limba de regiment trebuie să fie deci limba soldaților, pentru că așa cere practica luptei. Chiar introducându-se limba magiară ca limbă de comandă, limba de regiment nu poate să fie de cât ea acum, limba pe care o vorbește majoritatea soldaților din regiment, dacă vrem să avem armată harnică de a fi trimisă la război în cas de lipsă.

Nu tendințe antipatriotice, ori antimagiare, ne fac să o spunem această și să pretindem, ca limba de regiment să nu se schimbe cumva conform cererii bolnăviciosului curent șovinist în favorul Magiarilor, ci cel mai curat patriotism, după ce suntem convinși, că pe calea această nu Nemagiarii sunt cei ce vor suferi, ei va suferi armata însăși, pentru că va perde din destoinicie, nu va mai fi armată bine instruită și temută de astăzi.

Lucrul acesta se pare că l știu fărte bine cei din coaliție, de aceea nu s'au mulțămît cu „mai multul” oferit din partea guvernului, cu limba de re-

giment, care, Maiestatea Sa, așa se zicea, că ar fi învoit să fie cea ungurească la toate trupele recrutate din Ungaria, ci pretind mereu „mai puținul”, limba de comandă, cele 60—70 cuvinte prin cari se exprimă poruncile cu privire la mișcările militare, pentru că acest „mai puțin” înseamnă mai mult decât „mai multul” guvernului, înseamnă o nouă cristalizare a caracterului tot mai pronunțat magiar al statului ungar.

Firește, că după ce atât limba de comandă, cât și limba de regiment, depinde de la voia M. Sale, singur Monarchul e în drept să le stabilească pe amândouă, nu noi, ori alții. Și cum le va stabili M. Sa așa va fi bine. Nu ne privește treaba absolut de loc. Ni-am precizat însă de nou punctul de vedere în chestia această, pentru că vedem că am fost rău înțeleși, și ni-s'a făcut imputare din parte magiară, că am agita și noi în contra limbii magiare ca limbă de comandă. Dămne ferește! N'am agitat contra, dar' nici pentru. Am agitat însă (dacă se poate folosi cuvîntul acesta și cu privire la ziarul nostru) și vom agita merou pentru respectarea drepturilor Maiestații Sale!

Crisa. Prin-ministrul Fejérvay va merge săptămîna această la Iași, pentru a supune aprobării Maiestații Sale un nou plan după care se poate rezolva criza ungară fără ca Maiestatea Sa să facă nouă concesii Magiarilor. E vorba de un compromis, pe care îl primește coaliția. Vom vedea!

Părerea dlui P. P. Carp despre Ungaria. Șeful Janimistilor din România, domnul P. P. Carp, fost prin-ministru, aflându-se zilele trecute în Viena, un redactor de la ziarul „N. Wiener Tagblatt” i a cerut părerea asupra situației din Ungaria, pe care dl Carp și-a precizat-o cam astfel: O Ungarie independentă, așa cum o visă Kossuth și Apponyi, ar fi pentru Români mai avantajoasă de cât Ungaria de astăzi, dualizată cu Austria, pentru că n'er fi în Orient de cât stat egal cu celelalte, și n'ar pute să jöce rolul de mare putere la Durărea de jos, ear

în politica externă n'ar pute să jöce nici un rol, după ce majoritatea populației în Ungaria nu e magiară, ba e chiar ostilă magiarismului. Ce se atinge de Românii din statul ungar, dl Carp e de părerea, că ori-ce să se întempe în Austro-Ungaria, nu se teme de soarta lor, pentru că ti știe prea oșelii în lupte naționale și în sentimentele lor românești. Fapt însă e, că dacă se fac Ungurilor concesii cerute, se începe cu ele procesul de descompunere a Austro-Ungariei.

Demonstrație antimagiară?

Ziarul semioficios din Budapesta „Pester Lloyd” publică în numărul de Duminică următorul comunicat curios: „Ultraștii români se pörta cu planul unei demonstrații în contra Magiarilor. Guvernul a interzis adecă profesorilor și învățătorilor de stat (?) participarea la inaugurarea solemnă a muzeului național d'n Sibiu, de öre-ce prin participarea a numeroși öspeți din România invitați de comitet, preum și în genere, după aranjamentul făcut de ultraști, sərbarea această se va transforma într-o demonstrație daco-română. Precum se auză și la „Kel. E.” din Sibiu, o parte din profesori și învățători susținuti de clerul român se vor opune ordinului de öprire al guvernului și vor lua totuși parte la sərbarea daco-română. Pentru a motiva această rezistență ei zic că guvernul actual nu e constituțional și ordinale lui ar fi deci nelegale și nevalide. Sperăm, că guvernul, ori-com ar ögega agitațiilor din Sibiu asupra legalității lui, va da ultraștilor români cum se vede peste degeta”.

Din acest comunicat, product al fantaziei și al căldurilor, știm multe lucruri, pe cari până acum nu le știam și nu le știa nime.

Știm, că în Sibiu sunt „Români ultraști”, probabil ömeni mai periculoși de cât anarhiștii, pe când noi știam, că în Sibiu sunt Români pacinici, iubitori de ordine, cu supunere față de stăpînire și față de organele sale, iubitori de cultură și progres, ömeni deci cari numai la agitație și la demonstrațiuni nu se gîndesc.

Știm mai departe, că a tiné o inaugurare de muzeu, care a fost ridicat pe baza

terrano era așa de acra încât öfetele pöstru pot să se ascundă față de acrima vinului terrano. De aceea pe Popazu — după öd dintăiu păhar îl porniseră lacrimile. Dar' ce-i, Popazule? bun e vino terrano? va fi lacrima Christi, că ved căți eurg lacrimile!!

La această Popazu, aducându-și aminte de zicala chrisnicului său Lache din Brașov când închină cu păharul, mai umple un păhar și închină și el: Dömnö, Dömnö: că tran de voi bea în numele töu, și nimica nu mi-se va întempla.

După dejun argonautili nostri plimbându-se pe țărmul mării adriatice, vözură la o depărtare de vre'o sută-două metri pe mare plutind o baie, cu reclamă învitatöre la scaldă de mare, la care duceau hăroile ce stăteau la îndemână. — Haid — să se scaldö și ei. Aldulianu însă cam fricos de mare, ökost pe uscat mē leg și eu, dar' pe apă — nu! — Popea, punödu-și öcheșarii pe nas și uitându-se peste mare, strigă și el: dar' naiba i-a pus să pună baia așa departe pe mare? Pepezu ti reflectă: dar unde ö'o pună? Colo în vöful dealului? Haid Peșcarul, cu mine, să ne scaldăm noi în apa öfântă a lui Traian! Așa și făcură. Ear' eu încălecau pe-o öea — și vi-o spun eu așa cum ö'a întemplat.

Un martor ocular.

FOIȘÖRĂ

Reminiscențe bėtrănești din o călătörie de plăcere.

Era pe la anii 1864/5, când Ardelenii intraseră în Reichsrathul nemților din Viena, unde arhimandriți, mai örzău episcopi Popazu și Popea, cu cavalerii Aldulianu și Pușcaru, se asociară să facă o öcursiune cu trenul de plăcere de la Viena la Triest, în să bătorile Rusaliilor.

Cum treceau ei prin Stiria cu trenul, toți patru într'un cupeu, Popea entusiasmat de frumășea câmpurilor și pădurilor, esclamă: vedeți voi pe aici ce cultură admirabilă! ce abundanță întru töte! nu ca pe la noi, părăgînire și sərbăcie!

Dar' Popazu mai sceptic îi răspunde imediat: Ce vorbești de cultură? Ce abundanță? Unde vezi tu pe aici turme de ö, ciurde de vaci, herghelii de cai? Unde le vezi tu pe töte păscând în largul pășunilor sub grija idilică a păstorilor crescuți ca brăzii în ozonul munților nostri??

Și așa mai departe, disputănd, Popea vede în șanțul drumului o vöcută păscănd și strigă: Uite Popazule, vacă aici, — mai

zi că pe aici nu sunt vite — nu e cultură! Popazu uitându-se și el la vöcută, — zimbînd îi răspunde: Dar' nu vezi, orbul! că e legată de streang, și ce paște? Barueni pline de prav! Este asta cultură? Este asta abundanță? E sərbăcie lucie, legată de ată — nu bogăție, nu abundanță.

Între aceste apologii sentimentale trenul sosește la Adelsberggrote, o pesteră mare și admirabilă, carea în sərbătorile Rusaliilor iluminată cu mii de lampe, astăzi cu electricitate, e cercetată de zeci de mii de ömeni sosiți acolo din töte părțile.

După ce și cei patru companioni intrară cu lumea multă în pesteră, umbland împinși înaintea de mulțime apröpe trei ö'e până ce putură öși de acolo pe altă gaură, scăpați la lumina öörelui, și flămânzi ca lupii, se grăbiră a ocupa loc la una din sutele de mese öintinse pentru mîncare. — De abia mai găsiră o jumătate de masă, unde se aşezară lăögă niște popi catolici din Italia. Popazu lipindu-se de un preot catolic, care se vedea a fi conducătorul celorlalți, se uitau unul la altul ca öăele la pisică, de gărădiai ca acum-acum se încăieră.

Popa catolic auzind pe cei noi veniți vorbind românește, se minuna scötöind în sine: Să fie limba asta italianescă? Nu e

italiană! Să fie latinescă? — samară, dar' nu e latină?

În fine popa catolic își la inima în dinți și întrebă pe Popazu într-o limbă stricată latinescă (italienii de regu'ă vorbesc rău latnește) *Dominitio Vestra unde venitis?* — *E Transilvania* — răspunde Popazu. Italianul vözend la Popazu pe pept cruce episcopală, îl întrebă: *Catholicus?* Popazu îi răspunde: *Non Catholicos, seu Schismaticos!*

Atunci popa catolic, ca înțepat se scölă de la masă, și dimpreună cu öeialți fug de Popazu ca de uöglă-l crucea.

Ajungönd la Triest, acolo cei patru companioni intrară într'un restaurant italianesc, unde nu se vorbea nimic nemțöste, d'n ură, ce domnia pe atunci în contra nemților — de-și pe masă erau vinuri mai cu sémă nemțöști, Vöslauer, Rösling etc.

Popazu vözendu-le zice: am călcat pe pămînt italian, nu mi trebuie vinuri din cultura lui Neculae (Popea). Strigă deci continierulul cât pöte: *vino italiano!* — *Si si Signore, vino terrano?* Popazu dănd cu pumnul pe masă comandă: *vino terrano!!!* — Si și aduse îndată o butelie de vino terrano, și turnănd în păhar, Popazu îl bea cu voluptate, strigănd: ha! de acesta a beut moșul nostru Traian!! — Dar' vinul acesta

statutelor întărite de guvernul țării, este a face demonstrație antimagiară! În consecință vom ajunge să ni-se spună, că este demonstrație antimagiară și aceea, că vorbim românește, cântăm românește, ne rugăm Dumnezeu nostru românește. Ba va fi pôte demonstrație antimagiară chiar și aceea, că ne permitem luxul de a mai trăi ca Români pe pământ unguresc?

Culmea se cuprinde însă în provocarea ce se face guvernului să dea „ultraștilor români cum se cade peste degete“. Adeocă cum? Pentru Unguri guvernul actual e neconstituțional, și publicul e provocat să nu-l respecte ordinele, — dar' e constituțional imediat cum e vorba de Români? Luăm act cu regret de felul cum presa jidano-magiară caută să ne înstrăineze de Unguri chiar în aceste zile de grea cercare pentru ei!

Cât pentru guvern, credem că va ști, că față de omeni pacinici și iubitori de ordine nu are să desvôle nici o energie, fiindcă nu e nici o trebuință de ea, ci energia trebuie să și-o arate în altă direcțiune, față de cei-ce vreau să restorne ordinea de stat!

Cronica pedagogică.

(Urmare).

l.

Era o zi caldă de vară. Ilie cu tatăl-său au fost plecat la câmp. Cum era cald, băiatul abia mai putea să țină pas. De aceea a rugat pe tatăl său să stea puțin, să se odihnească la umbra unui copac din marginea rîului, peste care aveau să treacă.

Tatăl l'a ascultat și amândoi s'au așezat la umbră. Stînd astfel, băiatul se uita la curgerea rîului, ascultînd murmurul apei, ce trecea grăbită peste petrele de munte.

Tatăl zice odată băiatul, auzi cum face apa: l... l... l. (Deschizînd palma mînei și mișcîndu-o în direcțiune orizontală, imită curgerea apei.)

b.

Pe cînd Ghiță se juca prin curte, vede că de pe putina ce se afla și ea aci, sare un oerc.

Lucrul acesta i-a plăcut lui. Îute a luat cercul și a început să se jöce cu el; și aduna la oaltă, și l' lăsa eară să se desfacă.

Jucîndu-se astfel cu cercul, a băgat de seamă ceva, anume, că desfăcîndu-se repede, acesta produce un sunet, el face prin aer: b... b... b.

(La pronunțarea sunului, degetul cel mare de la mîna îl împreună cu cel de lângă degetul arătătoriu, ear' acesta îl ținem întins, formînd pe b, și totodată desfăcînd repede degetele imităm desfacerea cercului.)

d.

Mai mulți școlari se jucau prin curtea școlii de-a cîtanele. Cel mai mare dintrî ei era căpitanul.

El i-a pus în rînd „patru cu patru“ și la comanda lui trebuiau să mîrgă în tact, ca cîtanele.

Cu totă comanda însă ei nu puteau păși în tact, ca cîtanele.

Știți de ce?... Ei nu aveau dobă și în tact numai pe dobă se pôte merge bine.

Știți cum bat cîtanele doba?... d... d... d (Imităm baterea dobei).

h.

Virgil într'o dimineață s'a fost sculat prea tîrziu. Era apröpe cînaș 8, cînd trebuia să fie deja în școlă.

Ce să facă?... Se îmbracă în grabă, ia cărțile și du-te. Cînd însă se între în curtea școlii la sîma că tăblița și-a uitat'o a casă.

Ce să facă acum?... O ia îndărîpt după tăbliță. Ajuns a casă, ia tăblița și din nou la fugă... Ajunse totuși la timp în școlă, dar' acum era atît de ostenit, că abia mai putea răsufla.

Cum răsuflă omul, cînd e ostenit?... h... h... h (Imităm răsuflarea omului ostenit).

p.

Vasilie umbla adese-ori după cuiburi de pasări. Intr'o zi a găsit într'un copac un cuib. — El sta jos și-și făcea planul, cum s'ar puté urca mai bine sus la cuibul cu pui.

Deodată numai din cuib cade o pînă și se așază pe mîna lui Vasilie. Acesta i a făcut mare plăcere. A și început să se jöce

cu ea. Sufla pînă de pe mîna în aer, o prindea, o punea eară, și eară o sufla.

Ca să nu aböre pînă prea departe, Vasilie sufla încet: ...p...p...p.

(Pronunțînd sunul, imităm suflarea penei de pe mîna).

j.

În curte la Elena se adulaseră mai multe copile să se jöce. Elena li-a arătat tôte jucăriile ei: păpușa, chipurile, vasele ș. a. Intrî altele li-a spus că le va tracta cu ceva.

A făcut deci un plat (cuptoriu), a pus cratița pe foc, în cratiță a pus ceva, spunînd că e unsöre și a început a mesteca imitănd sunetul produs de unsörea în ferbere...j...j.

(Imităm și noi această operație, pronunțînd pe j).

g.

Lui Constantin îi plăceau peste măsură pömele. De aceea nici nu alegea prea mult; era de ajuns să afle vre-o pöma, pentru-ca în acel minut să-i dea drumul pe gât la vale.

De multe-ori îi spunea mamă-sa să bage de sîmă, că nu tôte pömele sunt bune de mîncare, el însă puțin preț punea pe spusese ei.

Olată însă ce s'a întîmplat?

Constantin a dat cu ochii de niște pöme roșii ca cîreșele și iute în gură cu una. Dar' valî cît era de rea. Ce dureri îi arsuri i-a causat aceea!

Plîngînd a alergat la mamă-sa să-i spună, dar' de durere n'a putut zice un cuvînt măcar, ci arătînd gâtul cu degetul, abia a putut îngîna: g...g...g.

(La predarea sunului, imităm pe băiatul, arătînd gâtul cu degetul arătătoriu).

(Va urma).

Convocare.

Pe baza concludului comitetului din 16 c. n., dömnese membre ale „Reunîunii femeilor române gr. or. din Făgăraș și jur“ sunt pöfite a participa la adunarea generală extraordinară, ce se va ținé Duminică în 30 Iulie a. c. st. n. în școlă română gr. or. din Făgăraș la 3. ore p. m.

Obiectele:

1. Alegerea prezidenței reunîunii.
2. Curenții.

Făgăraș, 16 Iulie 1905.

Eugenia Dr. Turcu
v.-presid.

Ioan Berescu
secretariu.

„Asociațiunea“

Convocare.

Adunarea cercuală ordinară a despărțimentului III (Făgăraș) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român se va ținé în anul acesta în comuna Șexoaia la 2 August 1905.

Program:

1. Serviciu divin în biserica gr. cat.
2. Deschiderea adunării la orele 10 a. m.
3. Raportul general al comitetului despărțimentului despre activitatea sa de la ultima adunare generală.
4. Raportul casariului și prezentarea bugetului pe 1905.
5. Alegerea comisiunilor pentru censurarea acestor rapört.
6. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri noi și încasarea taxelor.
7. Disertațiuni, cari trebuie prezentate directorului despărțimentului cu cel puțin 48 ore înainte de adunare.
8. Rapörtel comisiunilor.
9. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea generală ce se va ținé anul acesta în Sibiu.
10. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal.
11. Închiderea adunării.

Sunt rugați toți membrii și binevoitorii culturai române să iee parte la această adunare.

Din ședința comitetului despărțimentului ținută la 14 Iulie 1905 în Făgăraș.

I. Macaveiu
director.

Dr. Ioan Șenchea
secretariu.

Școlă de fete din Arad.

Consistoriul gr. or. d'n Arad publică următorul șanț:

Se aduce la cunoștința Onoratului public, că înscrierile la școlă civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1905/6 se vor face în zilele 1—10 Septembrie (19—28 August) a. c. în cancelaria direcțională a institutului (Strada Deák-Ferencz Nr. 27).

Părinții vor face însă eecret, dacă fie în scris, fie în persoană își vor anunța fițele spre primire încă de mai nainte, începînd cu ziua de 1 August (19 Iulie), adresîndu-se în această afacere Dömnii Iudita Secula n. Truția, care își va avé orele oficiöse în internat în fie-care zi de la 9—11 a. m.

Tot în zilele de 1—10 Septembrie n. se vor face și eventualele esamene de primire.

Taxa pentru internat e 320 cor. pe anul întreg școlar, care are a se plăti anticipativ în rate treilunare.

Pentru această taxă elevele primesc:

1. Instrucțiunea prescriă pentru clasele I—IV civile, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația română, magiară și germană, apoi instrucțiune în economia casei, gătirea bucatelor, croit și cusut.
2. Locuți în odăi bineîngrijite, provăzute cu mobilele necesare.
3. Vîpt întreg, anume dejun (cafea cu lapte), prînz (două pîse, ear' Duminică și în sîrbători 3—4 pîse), cină (două pîse).
4. Spălat, luminat, încălzit și tot la două săptămîni baie.

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi taxă de 10 cor. pe an pentru medic, pentru care taxă elevele interne vor primi, în cas de lipsă, îngrijire medicală și medicamente.

Pentru instrcțiia la pian se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămîna).

Atît elevele interne, cît și cele externe vor plăti la prima înscriere 5 coröne ca taxă de înscriere.

Elevele externe vor plăti didactru 50 cor. pe an, care asemenea se va solvi anticipativ în rate treilunare.

În class I-a civilă se primesc eleve cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățămînt prescriș pentru classa a IV-a elementară. În celelalte clase se primesc eleve cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes classa premergătoare. Absolventele clasei a IV-a elem. se vor primi în classa a II a a școlii civile pe baza unui examen de primire.

Elevele cari se imatriculează pentru primadată la școlă, afară de atestat școlar d'n classa premergătoare, au să producă atestat de botez și certificat de revaccinare.

Fie-care elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea de lînă (madrat), 1 covorel lîngă pat, 2 perine cu 1 fețe, 1 plapomă cu 2 cîrșafuri de desupt (lipidae) și 2 acoperișe de pat, (cuverture) albe; 6 cămeși, 6 camisöre, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștegare, 3 servete, tôte cu monogramul propriu, tacămuri: cuțit, furculiță, lîngură mare și lînguriță, 2 păhure (unul pentru dinți și unul pentru beut), 1 lighean (lavor), 3 cărpe pentru șters lighianul, perie de cap, de dinți și de haine, piepten și förfeci; două haine de port și una de sîrbătoare, 4—6 șörte, 1 haină de iarnă (paltou), 1 pălărie și două părechi de ghețe.

Afară de acestea fie-care elevă (internă ori esternă) are să fie provăzută cu recuizitele necesare de învățămînt, scris, musică și lucru de mîna. Pentru lucru de mîna se pôte depune o mică sumă (cîteva coröne), asupra căreia va avé fie-care o cărticică de notițe, purtîndu-și socotelile proprii în regulă.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinți sau îngrijitorii lor.

D spre uniformă, care va fi modestă și corăspunzătoare, se va îngrijî direcțiunea ulterioară.

Prelegerile se vor începe nesmîntit la 10 Septembrie n. a. o. și de la acest termin înainte elevele vor puté fi primite numai prin Consistoriul diocesan.

Deslușiri și mai amănunțite se pot cere de la direcțiunea școlii (Arad, strada Deák-Ferencz N-rul 27).

Cînd comunicăm tôte acestea Onoratului public, toto-dată îl încunöștințăm, că Consistoriul nostru plenar a decia a aduce șerite förti mari pentru ridicarea la nivelul dorit a acestei singure școlii civile de fete de confesiunea gr. or. română în întreaga ndöare Metropolie, și că, în considerarea importanței ce o are creșterea fițetelor pentru biserică noastră națională, prin factorii competenți s'a pus basă la ridi area unui nou palat pe sîma acestei școlii.

Și pînă atunci însă, ca directöră a internatului începînd cu această școlă a fost numită Mult venerata Dömnă Iudita Secula n. Truția, care își va valida bogatele șepriențe întru conducerea tinerelor mlădie din internat, ear' director de studii a fost numit cunoscutul pedagog român Dr. Petra Popovici, fiind pe lîngă dînsul angajate cele mai bune puteri didactice cu tötă cualificațiunea necesară.

Intrî astfel de împrejurări instruirea elevelor se va puté face cu cele mai frumoșe rezultate, ear' în internat se va pune deosebită îngrijire pentru creșterea religioasă-morală a elevelor, precum și pentru instruirea lor temeinică în economia casnică, gătirea bucatelor, croit și cusut.

Cöram în temeiul acestora înțelegem Onoratului public, și cu deosebire pe credincioșii diocesi rötre îi rugăm să-și înscrie fițele la școlă noastră din Arad.

Arad, în 16/29 Iulie 1905.

Consistoriul gr. or. rom.
din Arad.

De la internatul gr. ort. din Beiuș.

Concurs.

Cu începerea anului școlar 1905—6 se vor primi elevi de classa I.—VIII. gimnazială în „Internatul gr. ort. din Beiuș“ diocesan din Beiuș pe lîngă taxa de întreținere 280 cor. la an, ce este a se solvi înainte în două sau cel mult patru rate. Afară de aceasta fie-care elev deodată cu rata primă are să solvöze 5 cor. pentru medicamente; 2 cor. pentru folosirea mobilierului și recuizitelor internatului și 1 cor. la fondul internatului.

Elevii așezati în internat vor primi quartiv, întreținere, luminat, încălzit, spălat, scaldă tot la 3—3 sîpt. și instrucție în studii. Tinerii cari voesc să se primească în internat au să aducă cu sine — afară de saltea și covor la pat — următoarele: 2 perine; 4 fețe de perine; 1 plapomă sau fol de cooperit; 3 cîrșafuri; 4 ștegare; apoi perie de dinți; săpun; pepten (rar și des); perie la vestiminte; 3 perii la ghețe. — Afară de aceste schimburi de trup, albiturile de lipă, batiste, ciorapi, 1/2 duzină din fie-care. Două rënduri de haine, unul de vară, altul de iarnă, pălărie, un cabat mare de iarnă și 2 părechi călțuni.

Recursale se trimite la rectorul internatului adresate către senatul internatului gr. or. din Beiuș pînă în 15 August n. Cui cari pentru primadată recurg aici, au să producă atestat școlar și medical.

Dat în Beiuș din ședința senatului internatului gr. or. ținută la 18 Iulie 1905:

Preșident:
Vasilie Pap.
protop. gr. or.

Notariu:
Victor Fildan.
rector catolic.

NOUTĂȚI

Pentru catedrală. Faptă frumoasă și vrednică de tötă lauda a sîvîșit domnul deputat dietal și advocat în Făgăraș Dr. Nicolae Șierban, care deși nu aparține bisericei nöstre a donat la fondul catedralei gr. or. române din Sibiu suma de 200 coröne.

Intîlnirea țarului cu împăratul Wilhelm. Țarul Rusiei a plecat din Peterhof Duminică dimineață cu jahtul „Standard“ spre a se intîlni cu împăratul Germaniei pe apele finlandeze la Borgo.

Lumea politică dă fötö mare importanță intîlnirii acesteia, nu numai în ce privește cestiunea încheierii păcii ruso-japoneze, ci și cu privire la politica internă a Rusiei, în cît adecă se presupune, că împăratul Wilhelm va recomanda țarului împinerea în cîtva a cererilor de reforme pentru Rusia și l' va puté eventual îndupleca și pentru încheierea cît mai curînd a păcii cu Japonia.

Himen. Vasilie Necșu și Domnica Popovici își vor sîrba cununia Joi, în 27 Iulie n. c. la 4 ore d. a. în biserică gr. ort. din Orăștie.

— Lucreția Bera și George Popovici anunță sîrbarea religioasă a cunîiniei lor, care se va ținé la Sânt.-Andree, Duminică în 30 Iulie st. n. la orele 4 p. m.

† **Alesandru Tobiaș**, notar cercual, fra'te d-lui O. Tavian Tobiaș funcționar la „Albina”, a decedat în spitalul din Sibiu, în vârstă de 43 ani, și a fost înmormântat ieri, Marți, în cimitirul gr. cat. din loc.

Daruri pentru biserică. Evaziosul creștin George Fleșariu, căpitan c. și r. în Salzburg, ca fiu al bisericii noastre ortodoxe române din Târnova, iubitor de bunăstare și podăba casei Domnului, a dăruit sfintei rădăcină bisericii 100 cor. spre a se face strănile de lipă și 2 pături pentru cântăreți. Ear' văduva (mama dînsului) Maria Fleșariu a cumpărat „Apostol” cu litere latine din librăria arhiepiscopiei din Sibiu, legat în piele roșie, în preț de 11 cor. 50 fileri. — Oficiul parohial din Târnova își împlinește prin acesta o plăcută datorie de mulțumire și recunoștință față de acesti evlavioși creștini, când și pe calea aceasta le exprimă mulțumirea și recunoștința sa, dorindu-le de la Tatăl ceresc, care toate le știe și le vede, răsplăta faptei creștinești și mângăierea sufletească de a vedea urmându-le și alți creștini buni pilda ce au dat-o prin darul sus amintit. Bluecventarea cerească se se reverse asupra lor. Târnova, la 25 Iulie 1905. Io n Braniște, paroh.

Ucis de fulger. Andrei Blăco din Cubinul slovacesc, ajuns de vreme grea la câmp, și-a căutat adăpost sub un copac. Un trăsnet de fulger a lovit însă în copacul de adăpost și a ucis pe Blăco.

De la mașina de treerat. Ioan Blazin din Canja-turcescă îmbălitându-și grăul cu mașina mână de motor cu benzina, o schin-teie a sărit din mașină și a aprins snopii din jur. De la acestia a luat foc întreg grăul, arzând scum cinci sute cruci de grău.

Petrecere în Seliște. Reuniunea meseriilor din Seliște invita la petrecerea de vară ce o va aranja Duminecă în 30 Iulie st. n. a. c. la „Netedu”. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va amâna. Prețul de intrare benevol. Invitări speciale nu se fac. În pauză se vor juca jocuri naționale.

Publicare. În 17/30 Iulie 1905, 8 ore a. m. se va da în acord zidirea școlii gr. or. din Câmpeni prin licitațiune publică minundă. Intreprinzători se invită. R. Furdai, protopop.

Petrecere în Ighiu. Primirea inteligentă română de sub pila Măntilor apuceni invită la petrecerea de vară ce o va aranja în 6 August st. n. (Duminecă) în grădina D-lui Kiss Bălin din Ighiu. Încăpatal la 6 ore sera. Prețul de intrare de persoană 1 cor. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea fondului despărțământului „Alba-Iulia” al Asociațiunii. NB. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține în școala gr. cat. din loc.

La fondurile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” s'au făcut următoarele daruri: La fondul de 20 fileri pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare: Pom-piliu Bănda, inv. (Roșia) și nou hrononit paroh Pavel Suci din Gernesig, fie care (ă e 1 cor., ear' la fondul masa invățăcelor meseriași au dăru t: invățăceli Ioan Hedu, Ioan Iliu și Ioan Cemașiu (Avrig), măsari, Iosif Nistor, cojocar, Andrei Carpenanu, oismar, fie-care (ă e 1 cor., Dumtru Deju, tapersier, 64 fileri, apoi Iosif Goldstein, comerciant și Nicolae Moisin, măestru mäsar (Rimnic), fie-care (ă e 1 cor.

Patrusprezece anarhisti. La mandatul procuraturii poliția din Zürich a deținut Sămbătă patrușprezece anarhisti, pentru că în z'arele anarhistice de acolo au îndemnat la asasinări. După interogatoriu pe șapte i-a arestat, ear' pe ceilalți i-a espulat din Elveția.

Inviat pe masa de secționare. Veștitul chirurg Sencert din Paris a raportat în ultima ședință a reuniunii biologice despre trezirea la viață a unui pacient asfixiat cu cloroform (cloroformas-phyx-e), prin aplicarea masajului de inimă numit „subdia fragmaticus”. A nume, Sencert avea să opereze un bolnav de piatră în fiere. În cursul operațiunii însă pulul bolnavului a încetat a mai bate; s'au aplicat imediat toate mijloacele spre a readuce la viață pe bolnavul, dar' toate fără nici un rezultat. Atunci Sencert și-a întins mâna prin caverna pântecului până la inima bolnavului, pe care apucându-o într degete a început să o masajeze. La început i-se părea — după pipăit — că inima e golă, după cinci minute însă a simțit că se umflă în m, apoi a tremurat odată și imediat a început să bată regulat, ear' după alte două minute față bolnavul s'a înviorat și pulsul încă a început să bată regulat. A doua după operațiune bolnavul spunea că se simțea o durere la inimă, dar' peste câteva minute trecut și acelu.

Petrecere în Reghin. Comitetul despărțământului „Reghin” al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” invită la petrecerea de vară, care o va aranja din incidentul adunării generale a despărțământului, Jui 10 (August st. n.) în pavilionul de vară din promenada orașului. Prețul intrării: De persoană 2 corone, de familie până la 3 membri 4 corone. Venitul curat e destinat spre scop filantropic. Începutul precis la 8 ore sera. În pauză se va juca „Romanul” și „Bătuta”. Sprasolvirile marionetose se primesc cu mulțumire și se vor cuita pe cale ziaristică.

Două sute de cadavre în o pivniță. Z'ariul „Eclair” (Paris) publică o telegramă din Roma, de cuprinsul că ministerul de externe a primit de la consulul din New York raport, că în pivnița unei case de la periferia orașului s'au găsit două sute de trupuri de om oluăgărite oribil și că toți acești uciși sunt tineri italieni. Credința generației e, că acești tineri sunt victime ale camorrei (societate secretă de ră bunire). Poliția din New-York a luat estinse măsuri pentru eruirea ucigașilor.

Călduri americane. O telegramă din New York raportează că Sămbătă au murit de năduf o sută de oameni, ear' peste patru sute s'au bolnăvit. După amiazi s'a lăsat puțin asupra orașului ploie împreună cu furtună, care a temperat în cânta năduful. — În orașele Boston și Buffalo încă a avut multe victime năduful.

Adevărată bucurie este a celor mii de scrisori pline de mulțumiri ce în cuninuu sosese de la acei morboși și suferitori, cari cu ajutorul crucii duble magnetice au devenit pe deplin sănătoși. Dl Hengler Toma din Rudolfsnag, comitatul Torontal, scrie următoarele. „Preastimate dle Müller! Budapesta V Vădăzutea 42/V. Deore-ce aparatul dtele R. B. nr. 86967, adică crucea dublă magnetică, a mântuit pe cumnatul meu de bôele și suferințele ce le-a avut, te rog trimiteți-mi pe adresa mea cu posta o cruce dublă magnetică”. Domnul Kug Ioan din Apatin asemenea rogă pe dl Müller a-i trimis o astfel de cruce magnetică pentru nevasta sa, deore-ce s'a convins, că numai crucea magnetică o va pute scăpa de durad, precum a scăpat de bôle pe bunica lui. Un aparat costă 6 corone.

PARTEA LITERARĂ.

Limba nouilor cărți bisericești.

(Urmare.)

După cit s'a putut vedea, și această carte păcătuiește greu în contra limbii, atit în ce privește lexicul cit și sintaxa. Ar fi o mare pierdere, dacă la proxima ediție nu s-ar elimina părțile cele rele, ci s'ar ținea și pe mai departe calea apucată în timpul din urmă. Ar fi în interesul nostru ca să se evite răspindirea acestei ediții a Psaltirei în popor, deodată cu care se respindește și gustul cel rău pentru cinstita noastră limbă, pe care nici cind n'am fost mai în primejdie de a o pierde ca acum. Să nu accelerăm noi această catastrofă, ci printr'o ediție adevărat românească și bisericească, pe care ar putea-o da metropolia noastră — să punem stavila înfrunzirilor nesănătoase, — o prolemă pe care o recomand binevoitoare atențiunii a sinodului episcopesc al metropoliei noastre. Altă carte destul de înșămnată pentru trebuințele sufletești ale credincioșilor, și destul de înșămnată și din punctul de vedere al limbii este „Cartea de rugăciuni necesară fiecărui creștin” dată la iveală de metropolita primat de pe atunci D. D. Ghenadie (București 1895). Deschizi la înțiplare această carte atit de înșămnată după destinația sa și ochii îți dau peste cuvinte și expresiuni ca următoarele: Pre Cuvintul cel confărănceput (332); tot-pu-ternice, pe cei morți i-ai coninviat (232); potestatea morții (334); profeții unanim se bucură. Cuvintul cel nedescriptibil (337) victoria (339); ai prestătu mintuitorile (339); vîngător (341); coningropindu-ne cu tine (341); cu dreapta sa cea curioasă coasta ta cea dătătoare de viață Thoma o a cercat (343); se conveselește (394) se combucură (344); Mărire Christoase potestății tale (345); dîrege și glorifică misterul cel mare al evseviilor (347); în unanimitate mărim pe tot-sfintul Duh (347); Cuvintul s'a încorporat (id) ... etc. etc., cari toate se repetă pe aceleaș 15 pagini ca și pe cele vro 250 de pagini ale cărții de

nenumărate-ori, și cari întovărășite de multe altele fac podoaba acestei cărți, care cu tot nedescriptibilul ei farmec nu va avea nicădată potestatea să conveselească sufletele celor ce aici vor căuta mîngiere.

Trec la alte cărți de ale sftului sinod din Romînia, cari deși nu sunt tocmai așa de pecabile în ceea ce prvește limba lor, reclamă totuș o atențiune oareșcare din acest punct de vedere.

Apostolul cuprinde și el o sumedenie de greșeli, afară de greșala aceea comună aproape tuturor cărților sf. sinod, că traducerea în general e cu mult mai palidă, mai prozaică de cit în cărțile cele vechi, — greșeli, dintre cari remarcăm următoarele: Școală Doamne întru odihna Ta, Tu și sieriul sântirei Tale (7); Iisus, pe care voi l-ați predat (11); nu aduceam nici o vină de care presupuneam eu (49); au navigat pe marginile lacului (50); corăbierii căutați să fugă dind luntrea în mare sub pretext ca și când ar fi avut să arunce ancora (anghira) despre piscul corăbiei (51); guvernator (52) membrile noastre (83); că a căutat spre smerenia servei sale (354) videnie (moldovenism, în loc de vedenie (357); cei ce-L ascult pre El (364); demnitățile (365); profeți, predicat (366); muștră, ceartă cu toată autoritatea (379); acum liberează pe servul Tău stăpâne (350); servesc (347); martir (353); epistolă (322); genealogie (321); fratele Timotei este liber (241); este nevoe de explicat (229); serv liber (232); episcopul să fie ca un iconom alui Dzeu (123) fără prihană, casa sa bine iconomindu-și și bineiconomindu-și copiii (211). Că s'a răpit în rai și a auzit cuvinte nespuse, care nu este liber oamenilor a le vorbi (174). Fraților! toate-mi sint permise, dar nu toate-mi folosesc, toate-mi sint libere, dar nu toate zidesc. (157) Remarchez în deosebi confundarea alor trei noțiuni slobod, liber și permis, care se face în toate cărțile de care e vorba fără deosebire, și fără nici o abatere: Slobod în loc de permis și în loc de liber, și liber în loc de permis, fără ca aceasta să se facă după vre-un rezon limbistic. Nu-mă este liber a vorbi, aceasta e o frază absolut rea, tot astfel, toate-mi sint libere, în loc de slobode, sau permise. — Traduceri de acelea apoi cari nu sint potrivite în cărțile pentru popor, după cum am mai amintit și într'alt loc, sîm și aici, ca d. e. Bartolomei, Mathia (6), Ana profetița, Babilon, Paul, catolică etc.

Altă carte e Liturgiul, care cuprinde și mai puține greșeli de cit celelalte cărți. Afară de expresiile și cuvintele folosite de toate cărțile nouă, ca: acum liberează, predic, profet, serv, liber, iconom, cari obvin foarte des, — se mai află: fructul viței (201); ceta ce faci lucruri neurmărite, glorioase, eliberează-ne pre noi (448); templu (id); după exemplul altora (261); temperarea aerului (264); din țărînă l-ai format pre om și l-ai înfrumșetă ca pe un prețios și ceresc dar spre lauda și luna cuvință a mării Tale (268); corifeu (371) în timpul acela, în loc de stereotipul început al celor mai multe evangeli: în vremea aceea, care e cu mult mai românesc și mai bisericesc (373); ortodox, în loc de drept-credincios, ceea ce e spre înțelegerea tuturor; mireasmă spirituală (376); pentruca să se desrădăcineze din servii Tăi ura, calomniă și neunirea (381) predispuie-i cu darul sftului Duh și cu misterele Tale (382) ... și alte expresii cari sint folosite adesea atit aici cit și în celelalte cărți, pentru ceea ce nici nu le mai pomenesc aici, pentru că am făcut-o aceasta într'alt loc.

Din norocire nu toate cărțile Sftului Sinod sint așa de slabe și așa de rău îngrijite ca limbă, precum sint cele analizate până aici. Majoritatea cărților sint mai bine redactate, deși puteau fi și mai bine, mai ales, că reeditarea lor a fost încredințată celor mai vrednici și luminați bărbați ai bisericii romine din Regat. Voi face și acestor cărți o scurtă revistă însoțită de observările mele.

Cele 12 Mineie tipărite cu îngrijirea d. Dr. Gherasim Timuș, episcop al eparchiei Argeșului, Dr. Dragomir Demetrescu și Dr. Constantin Erbiceanu, profesori la facultatea teologică din București — sint bine îngrijite cu toate că puteau lipsi și de aici neologismele pe cari le-am amintit

la cele de până aici, ca evsevie în loc de cucernicie, predicator în loc de propovăditor (luna Septemvrie pg. 19); apoi folosirea expresiunii: din cartea cea catolică-cescă, sau din cartea cea sinodicească, cit timp avem sobornicească, a toată lumea și obștească (1. Iunie pg. 234). Amintesc aici și greșala dela pg. 19 a lunii Ianuarie, unde se zice, că sfintul Grigorie Nazianzeanul ar fi fost tatăl sftului Grigorie teologul. E o eroare de istorie, care va trebui ștearsă, știut fiind că Grigorie Teologul este identic cu Grigorie Nazianzeanul, ear tatăl lui, Grigorie și el și fost episcop al Nazianzului, nu poartă acest atribut, care ar produce confuzia de a nu deosebi pe tată de fiu) — apoi greșala dogmatică: Unule născut Fiule și cuvintul lui Dzeu, ceta ce ești fără de moarte și ai îngădui pentru mintuirea noastră a te întrupa etc. (1. Septemvrie pg. 120). Biserica creștină învață, că Christos a primit de bună voie ca să îmbrace trup omenesc, ear nu numai că ar fi îngăduit, sub ceea ce s'ar putea înțelege — și se și înțelege — că numai sub oare care presiune a luat asupra-ți această sarcină. E o deosebire marcantă între a primi și a îngădui, deosebire, care ar trebui făcută și aici. Această greșală a luat-o de altcum Sftul Sinod din cărțile mai vechi. O aflăm și la Șaguna în Penticostar pg. 9. N'am fi putut însă aștepta ca Sf. Sinod să și îndrepte greșelele vechi? Mai amintesc numai: Pe voevozii egipteni negrul luciă i-a acoperit (Ianuarie 14) în loc de noianul etc.; auzit-am Doamne auzul iconomie Tale (Iulie pg. 197); Pavel pregrăitorul de Dzeu (Ianuarie 351); Inscrisul lui Adam (zapisul) pg. 28, apoi și aici Bellehem, Bitezda, Babilon, Abraam, profet etc., cari obvin cu o îndărătnică consecvență aproape pe fiecare pagină.

Aghiasmaturul (ed. I. 1896) e bineșor redactat, greșelile de limbă sint în măsură mai mică decit în celelalte cărți. Presum s'au lăsat afară greșelile cele multe puteau să se lase și cele puține ca: compărtiaș (209); Doamne binevoiește ca să fie terminată această casă (134); contra voinței (64); facă-mise mie euharistia aceasta spre sănătate (177); a servi (obvina de nenunmărate ori, ca și în toate celelalte cărți fără deosebire); religia păgânească (144); oaream iubirea ta cea compătimitoare (31); paraliic (112); creat (65); cointelegere (65); tu ești administratorul cel bun (64); învrednicește-ne a afla intrare în templul acesta (40); prin Isaia s'a prevestit nouă (33). În general vorbind despre această carte i-a prezintă un progres față de cele de până aci.

Orologiul (Ed. II. 1896) cuprinde și el afară de neologismele amintite la toate cărțile de până aci, unele greșeli, iarăș în măsură mai redusă, dintre cari cele mai de luat în seamă ar fi: Doamne, cu toate că rugăciunea mea iese dintr'o gură culpabilă, dintr'o limbă criminală, bine voiește a nu respinge vocea mea rugătoare din cauza păcatelor mele (676), sau, Tu ai făcut vase stimate pe sfinții Tăi ... (672), sau, proaducere (436) etc.

(Va urma).

Cărți și reviste.

„Candela”, revistă bisericească-literară, a apărut pe Iulie (fasciculul 7, anul de estință 25) cu următorul sumariu: „Buddhismul și creștinismul”, studiu apologetic de Dr. Vasile Găina; „Genesa”, studiu istoric-esegetic de Dr. V. Tarnavski; „Caracterul poetic al serviciului divin ortodox”, de Dr. V. Tarnavski, — apoi obligatul text rusec și comunicări și espliări de casuri pastorale și țtiri de interes bisericesc.

„Candela” apare în Cernăuți în fascicoli lunari și costă 8 corone pe an. Birourile redacției și administrației sunt în residența arhiepiscopescă.

Posta redacției.

Mîndreșteanul. Corespondențe trimise în această utilitate și la site fol nu publicăm.

*) Cf. Istoria bisericească, de Eusebiu Popovici, București, 1902, vol. I, pg. 584.

Nr. 371 1905.

[161] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători de la școlile populare confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se scrie prin acesta concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Arpașul-inferior**, al doilea post de învățătoriu, cu salariul anual de 600 corone și anume 400 corone din cassa bisericeii, ear' 200 cor. din ajutorul de stat; pentru cuartir și grădină 80 cor.

2. **Porcești**, postul de al doilea și al treilea învățătoriu (eventual învățătoare) cu salariul anual de câte 600 cor., cuartir și lemne pentru foc.

3. **Sebeșul inferior**, al treilea post de învățătoriu, cu salariul anual de 600 cor. din cassa bisericeii, 160 cor. de la stat și 80 cor. paușal pentru lemne, deci cu totul 800 cor.

4. **Streza-Cârțișoara**, postul de învățătoriu, cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemne pentru foc.

5. **Ucea-inferioră**, postul de învățătoriu, cu salariul anual de 600 corone, cuartir și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi se și subțernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek, Sebeș-vărmegye) până la termenul susindicat cu acea observare, că reflectanții se se prezintă în vre-o Duminecă sau sâmbătă la biserică spre a cânta și face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instrui copii de școală în cântările bisericești și a cânta cu ei în biserică la sf. liturgie.

Avrig, 7 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cădea
protopresbiter.

Nr. 396 1905.

[162] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de învățătoriu la școala elementară gr. or. română din Sighișoara, se publică concurs cu termenul de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Salariul anual consistă din 600 corone, cuartir gratuit în edificiul școlii, lemnele necesare de foc plus trei stângini de stejar.

Cuincuenalul prescrie de lege servind învățătorul la această școală neîntrerupt timpul normal de cinci ani.

Alesul va fi îndatorat a prevedea instrucțiunea școlarilor de la 6—12, și celor de la 13—15 ani, și a ține strană în biserică în mod perondator în Dumineci și sâmbători cu ceilalți învățători.

Petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare se se asternă din partea petenților subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a și arăta desteritatea în cele rituale preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 11 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoara, în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 127 1905.

[163] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroh **Lazar Stan** din parohia de clasa a III a Socet cu filiile **Poiana Răchitelei** și **Runcul mare**, protopresbiteratul gr. or. al Hunedorei, pe baza înaltei rezoluțiuni consistoriale dto 17 Maiu a. c. nr. 4451 Bis. se scrie concurs cu termenul de 30 zile la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele fașionate în cōla B, pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a și asternă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare până la termenul indicat subsemnatului oficiu protopresbiteral — și a se prezenta în biserică în termenul regulamentar, pentru a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral al Hunedorei, în conțelegere cu comitetul parohial.

Hunedóra, la 5/18 Iulie 1905.

Avr. P. Pecurariu
protopresbiter.

Invetăcei

se primese în brutăria (jmlăria) dlui **Stefan Moga** din Sibiu (strada Bahngasse nr. 4). Băieții orfani cu creștere bună se primese cu toată întreținerea și îmbrăcăminte. (165) 1—3

6609/1905. IV. alisp. sz.

[167] 1—1

Árlejtési hirdetés.

Szebenvármegye hivatali helyiségeinek fűtésére 1905/6 évre szükségeltető 200 (kettőszáz) köbméter usztatlan kemény tűzifa szállításának biztosítása céljából 1905. évi augusztus hó 14. napján hétfőn délelőtt 11 órakor ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A közelebbi adatok „Szebenvármegye Hivatalos Lapja” 30. számában közzétett hirdetményben foglaltatnak.

Nagyszeben, 1905. évi július hó 24-én.

Reissenberger s. k.
alispán.

Sz. 305 1905 végreh.

[166] 1—1

Arverési hirdetés.

Alólírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszebeni kir. járásbíró-ságnak 1903. évi V. 1296 számú végzése következtében Dr. Lemény nagyszebeni ügyvéd által képviselt resinári Vidrighin Nikolai javára nagyszebeni Veres János és Heidberg Rezső valamint kistoronyi Liebhadt Mihály ellen 400 K s jár. erejéig 1903. évi december hó 5-én foganosított kielégítési végrehajtás után le és felül foglalt és 1241 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: Veres Jánosnál különféle házbútor és egyebek, valamint Liebhadt Mihálytól 1 bivaltebén, 1 pingaui tehén, 1 fehér tehén, 1 cséplőgép, 1 rosta, 1 paripaló és 1 lőszekér nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nagyszebeni kir. járásbíró-ság 1905 ik évi V. 696/10 számú végzése folytán 400 K tőkekövetelés, ennek 1902. évi április hó 28 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 80 K 46 fillérben bírőilag már megállapított költségek erejéig, Nagyszebenben alperes Veres János lakásán és Kistorony községben Liebhadt Mihály lakásán leendő megtartására Nagyszebenben 1905. évi augusztus hó 8 ik napjának délelőtti 9 órája és Kistorony községben ugyan a fenti napon délutáni 3 órája határidőül kitzitetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatják és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyszebenben 1905. évi július hó 22. napján.

Philp Gusztáv
kir. bír. végrehajtó.

Nr. 345 1905

[164] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea parohiei Rimeș sat, protopresbiteratul Alba-Iulia, se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în cōla B pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții și vor înainta petițiunile, cu toate documentele recerute subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, și au a se prezenta în biserică, conform prescrierilor regulamentare spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parohial local.

Alba Iulia, 5 Iulie 1905.

Ioan Teculescu
protopresbiter.

[151] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor de învățători din comunele mai jos indicate din protopresbiteratul Branului, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Zernești**, salariu 600 corone, 120 corone relut de cuartir și 12 corone pro 1/4 jug. pământ.

2. **Șirnea**, salariu 600 corone, cuartir în natură și lemnele trebuincioase, 12 corone pro 1/4 jug. pământ.

De la concurenții se cere ca pe lângă învățământul prescrie, se țină și strană în biserică în toate Duminecile și sâmbătorile de peste an, beneficiind de venitele usitate până acum, cantonale. Concurenții au a se prezenta înainte de alege în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cuincuenalele la ambele posturi se solvesc numai după anii serviți în respectiva comună ca definitiv.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Zernești, în 30 Iunie 1905.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Ioan Dan
adm. protopresbiter.

Nr. 237.

[158] 4—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele jos indicate în protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Briznic**, cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne.

2. **Baștea-Holdea-Coșești**, post de învățătoriu ambulant, salariu 600 cor., din repartitiune, cuartir și lemne.

3. **Teiu**, cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne.

4. **Fintoag**, cu salariu de 600 cor. din repartitiune, cuartir și lemne.

5. **Dobra**, un post de învățătoriu la școala tractuală, care se întregeste deocamdată numai în mod provisor. Salariul pentru acest post este de 600 corone, ear' relutul pentru cuartir, grădină și lemne 200 cor., ce se va solvi în rate lunare din fondul școlii tractuale.

Concurenții se asternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul de sus subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Învățătorii instituți în posturile mai sus indicate sunt datori a cânta cu copiii în biserică, în Dumineci și sâmbători.

Dobra, la 3 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Dobra.

Ioan Morariu
protopresbiter.

[143] 3—3

Concurs

Se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român” pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din următoarele parohii din tractul Hațeg:

1. **Luncani**, 2. **Valea-Sângeorgiu**, 3. **Sânta Maria de petra**, 4. **Petrila-Brad**, 5. **Petrila lunca de sus**, 6. **Federi Fizești**.

Emolumentele pentru fie-care post sunt 300 cor. salariu, cuartir și lemne de foc.

Concurenții se și trimită cererile cu documentele recerute la subsemnatul oficiu protopresbiteral și se se prezenteze în parohie.

Hațeg, în 25 Iunie 1905.

În conțelegere cu comitetele parohiale. Oficiul protopresbiteral al Hațegului.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nrii 281 377 1905

[153] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișoara și Cohalm, se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Zoltan**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii, și lemnele necesare de foc.

2. **Hetur**, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. **Laslea mare**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: din repartitiune de la popor 260 cor., din alodiul comunal 40 cor., din grădina școlară venit 100 cor., șese stângini de lemne cu 120 cor., venite cantonale 80 cor., și cuartir gratuit în edificiul școlii.

4. **Criș**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: din repartitiune de la popor 166 cor., întregire de la stat cu 434 corone, grădina pentru legumi, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc, având alesul a îndeplini și oficiul cantoral pentru care va avé competențele obicinuite.

5. **Paloș**, protopresb Cohalm, postul al doilea de învățătoriu cu salariu anual de 600 cor. plătit decursiv în 3 rate semestrale prin repartitiune de la popor, bani de cuartir după împrejurările locale, lemne de foc.

6. **Crihalma**, protopresb Cohalm, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și 10 cor. pentru lemne de foc.

7. **Draos**, protopresb Cohalm, cu salariu anual de 600 corone, cuartir gratuit în edificiul școlii cu două încăperi, și lemnele necesare de foc.

Cuincuenal prescrie de lege servind învățătorii la școlile susindicate neîntrerupt timpul normal de 5 ani.

Reflectanții la aceste posturi cu îndatorirea a prevedea instrucțiunea școlarilor de la 6—12 ani și celor de la 13—15 ani, a-i instrui în cântările liturgice împreună cu tinerimea adultă, a le conduce și a ține în Dumineci și sâmbători strană în biserică, — se și asternă petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Sighișoara (Segesvár) până la termenul indicat, cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică spre a și arăta desteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 1 Iulie 1905.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Sighișoara și Cohalm, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 139 1905.

[155] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor vacante la școlile centrale române gr. or. din Brașov se scrie concurs cu termenul de 30 zile de la cea dintâi publicare în „Telegraful Român”.

a) **La gimnasiu și școala reală.**

Sunt de ocupat două posturi de profesori: unul pentru *catedra de matematică și fizică* și unul pentru *catedra de limba germană și română*.

b) **La școala comercială superioară.**

E de ocupat un post de profesor pentru *catedra de limba magiară și germană*.

c) **La școlile primare.**

Sunt de ocupat două posturi de învățători.

Concurenții și vor adresa petițiile lor Eforiei școlare și le vor însoți cu următoarele documente:

1. Carte de botez, prin care vor dovedi, că sunt Români de confesiunea gr. or.

2. Atestat de moralitate.

3. Atestat medical, că sunt deplin sănătoși.

4. Revers, că se vor conforma întru toate legilor și dispozițiilor bisericești școlare și regulamentelor în vigoare și la cas, că Eforia școlară va pretinde, se deobligă a propune și la celelalte școle, cari stau sub administrația Eforiei.

5. Pentru concurenții de sub a) și b) diploma de profesor, conform articolului de lege XXX din 1883, respective regulamentului ministerial pentru școlile comerciale din 1895, sau întru cât nu ar avea încă diplomă, cel puțin atestatul despre examenul fundamental dimpreună cu absolvitoriu.

6. Pentru concurenții de sub c) atestat de cualificațiune învățătoarească, eventual și alte documente recomandătoare.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt:

1. Pentru profesorii ordinari în timpul serviciului provisor (provăzută în § 30 al legii de instrucțiune) salariu anual de 1800 cor.; ear de la ocuparea definitivă a postului de profesor ordinar salariu anual de 2400 cor.; cinci cuincuenii de câte 200 cor. bani de cuartir 400 cor. anual și drept de pensie conform sta utelor în vigoare la școlile noastre; pentru timpul de serviciu ca profesor suplinitor 1600 cor. anual.

2. Pentru învățători în timpul serviciului de provisor salariu anual de 1000 cor., fără alte emolumente și de la ocuparea definitivă a postului de învățător ordinar salariu anual de 1200 cor.; cinci cuincuenii de câte 120 cor. și bani de cuartir de 240 corone; dreptul de pensie au să și reguleze la stat; în fine pentru timpul de serviciu ca învățător suplent 800 cor. — fără alte emolumente.

Brașov, din ședința eforiei școlare, ținută la 28 Iunie st. n. 1905.

Eforia școlilor centrale rom. ort. răs. din Brașov.

Nr. 300 1905.

[148] 3—3

Concurs

Pentru întregirea definitivă a posturilor de învățători din comunele **Nadaș rom. Urișul-superior**, **Idicel sat și pădure**, **Filea**, **Dumbrava**, **Săcalul de pădure** și **Meșterhaza** se publică concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt: câte 600 corone din repartitiune, cuartir și lemne de foc.

La cuincuenal petenții pot redacta numai după ce în aceeași comună vor funcționa 5 ani ca definitiv.

Suplicele concursuale, instruite conform legilor în vigoare, sunt a se promova oficiului protopresbiteral subscris, p. u. Szász Bégen.

Oficiul protopresbiteral gr. or. Reghin, Reghin, 28 Iunie 1905.

Galaction Sagău
protopresbiter.

Eu

nu cunosc pentru îngrijirea pielii, în special pentru a alunga pistriul și a avé o coloré delicată a feții, un săpun medicinal mai bun și mai cu efect de cât cunoscutul

săpun din lapte de crin

al lui Bergmann (marca doi băieți) Bergmann & Co., Tetschen a/E.

Se află de vânzare cu 80 fileri bucata în farmacia „la urs” (piața mică) la I. B. Misselbacher sen. (piața mare). G. Meltzer (str. cisanădiei și gusterii 25) prin fabrică transilv. de lumină de (str. cisanădiei) (89) 5—25. (str. cisanădiei), cum și la farmacistul W. Lingner.